

Digitalisering och tillgängliggörande av historiska svenskamerikanska dagstidningar

Projektets bakgrund

Upprinnelsen till projektet var ett brev skickat till KB i slutet av 2008 från doktor Dag Blanck, chef för Swenson Swedish Immigration Research Center på Augustana College i Rock Island. I USA pågick sedan en tid tillbaka en diskussion bland några svenskamerikanska bibliotek och arkiv om en digitalisering av ett urval svenskamerikanska tidningar och Dag inbjöd KB att delta i ett kommande förutsättningslöst möte i S:t Paul. Från KB:s sida tyckte man att idén lät mycket intressant och dåvarande chefen för KB:s digitaliseringsenhet Erik Siira reste över för att delta i mötet. I korthet resulterade sammankomsten i att parterna beslutade sig för att göra en gemensam ansökan till Riksbankens jubileumsfond för digitalisering av ett urval svenskamerikanska titlar. Ansökan mottogs positivt och projektet beviljades i slutet av år 2010 en summa på 1 700 000 kronor. Ett urval av 25 titlar har nu digitaliserats, vilket motsvarar cirka 280 000 tidningssidor.

Tidningsurval

Flertalet tidningar hade en relativt kort livslängd, inte sällan bytte de namn, flyttade sin utgivning till nya orter, gick ihop med andra tidningar, ändrade inriktning och det var heller inte ovanligt att avslutade tidningars namn togs över av andra utgivare. Nedan är en lista över de 25 utvalda tidningarna:

Svenska Amerikanska Posten (Minneapolis, MN). Tidningen publicerades mellan 1885 och 1940. Den blev en populär tidning i Tvillingstäderna Minneapolis och S:t Pauloch representerade en urban och sekulariserad del av det svenskamerikanska samhället. Med Swan (Sven) Turnblad, torparson från Vislanda i Småland, som den mycket framgångsrika grundaren och utgivaren, fick den en stor spridning och popularitet, delvis på grund av sin moderna layout. The American Swedish Institute blev ägare när Turnblad gav den till institutet 1929, samma år som det grundades.

Vestkusten (San Francisco). Tidningen publicerades mellan 1887 och 2007. Den representerade det växande svenskamerikanska samhället i Kalifornien, där den blev den ledande tidningen. Ursprungligen hade den starka band till Augustanasynoden, men snart vände den sig till de mer sekulariserade och urbana svenskamerikanerna. Under över ett halvt århundrad (1894-1952) leddes den av Alexander Olson och den upphörde inte förrän 2007.

Hemlandet (Galesburg och 1859 Chicago, IL). Tidningen publicerades mellan 1855 och 1870. Det var nära förbunden med den lutherska Augustanasynoden, och blev en av de mest inflytelserika svenskspråkiga tidningarna i Förenta Staterna. Den grundades av T. N. Hasselquist, som var en central person i Augustanasynoden. Hemlandet följdes av Gamla och Nya Hemlandet.

Gamla och Nya Hemlandet (Chicago, IL). Tidningens första nummer såg dagens ljus den 24 maj, 1870. Den utgavs av Svenska lutherska tryckföreningen och publicerades fram till 1914. Den fortsatte att vara en av de mest inflytelserika svenskamerikanska tidningarna i landet, med en tydlig luthersk tillhörighet. En av de långvariga redaktörerna var den ledande journalisten och författaren Johan Enander. Under sina sista år, var delar av tidningen publicerad på engelska.

Nordstjernen (New York, NY). Tidningen grundades 1872 och ges fortfarande ut. Nordstjernen var den ledande svenskamerikanska tidningen på östkusten. Den representerade en urban läsekrets och har genom åren lockat flera välkända journalister och redaktörer, som Vilhelm Berger och Gerhard Rooth.

Texas Posten (Austin, TX). Tidningen publicerades mellan 1896 och 1982 och var ett språkrör för den enda stora svenska bosättningen i södern. Texas Posten gav en utförlig inblick i livet för en hårt sammansvetsad etnisk gemenskap i södern, inklusive dess roll som slavägare under 1840 och 1850-talet.

Westra Posten (Tacoma & Seattle, WA). Tillsammans med Tacoma Tribunen, var detta en av de två stora tidningar i Seattleområdet, med dess stora svenska bosättningar i Washington State. Tidningen existerade mellan 1889 och 1902 och efterträddes av Westerns Tribun.

Westerns Tribun (Seattle, WA). Startades 1902 som en sammanslagning mellan Westra Posten och Tacoma Tribunen. Tidningen var kortlivad och bytte namn till Pacific Tribune efter bara 18 månader.

Pacific Tribune (Seattle, WA). Det första numret kom ut i december 1903. Efter 12 år bytte den namn till Svenska Pacific Tribunen.

Svenska Pacific Tribunen (Seattle, WA). Under 1915 gjorde Pacific Tribune den slutgiltiga namnändringen till Svenska Pacific Tribunen. Den publicerades fram till 1946 när en annan svenskamerikansk tidning, Svenska Posten, förvärvade tidningen.

Justitia (Chicago, IL). Denna kortlivade tidning drevs av färgstarka radikala svenska agitator Isidor Kjellberg under året 1871. Tidningen kämpade ett ordens krig med allt och alla under sin korta livslängd.

Svenska Amerikanaren (Chicago, IL). tidningen startades 1866 av bättre bemedlade svenskar associerade med sekulära klubben Svea. Den blev den viktigaste liberala tidningen bland Chicagosvenskarna och hade en negativ inställning till svenskamerikanska kyrkor. Under många år var Svenska Amerikanaren och den lutherskt orienterade Hemlandet stora antagonister.

Nya Svenska Amerikanaren (Chicago, IL). År 1874 bytte Svenska Amerikanaren namn till Nya Svenska Amerikanaren. Tre år senare gick den samman med Nya Verlden och det ursprungliga namnet övertogs av en annan förläggare.

Svenska Amerikanaren (Chicago, IL) Tidningen startades 1877 av grundarna av Svenska Posten. I början var den ganska radikal och i opposition med kyrkan, men senare spelades detta ned. Den gick samman med Hemlandet 1914 och gavs ut fram till 1936.

Svenska Tribunen (Chicago, IL). Tidningen var frukten av en sammanslagning 1877 mellan den första Svenska Amerikanaren och Nya Verlden. Det blev en röst för en amerikansk livsstil bland de urbana svenskamerikanerna.

Svenska Tribunen Nyheter (Chicago, IL). Tidningen startade 1906 och var efterträdare till Svenska Tribunen. Med detta något nya namn, fast med liknande innehåll, existerade tidningen fram till 1936.

Svenska Socialisten (Rockford, IL & Chicago, IL). Tidningen startades 1905 av A. A. Patterson, och 1911 övertogs den av den skandinaviska socialistiska federationen och flyttade till Chicago. Den bytte namn till **Facklan** 1921 och sedan till **Ny Tid** året därefter. Tidningen gavs ut fram till 1936 när bristen på bidrag gjorde det omöjligt att fortsätta.

Skandinavia (Worcester, MA). Denna tidning publicerades mellan 1887 och 1918. Den representerade en större svenskamerikansk samhällsgrupp på östkusten med en tydlig industriell profil.

Svea (Worcester, MA). Svea publicerades mellan 1897 och 1922. Det var den andra stora tidningen i Worcester och ibland en konkurrent med Skandinavia. Svea gick så småningom samman med Nordstjernen i New York.

Omaha Posten (Omaha, NE). Denna tidning publicerades mellan 1904 och 1922 och representerade den svenskamerikanska befolkningen i Nebraska. Svenska invandrare började bosätta sig här i stor skala under decennierna efter inbördeskriget och samhället var starkt format av sina lantliga och ofta religiösa åskådningar. Ett måste för den jordbruksintresserade!

Svenska Folkets Tidning (Minneapolis, MN). Denna tidning publicerades mellan 1881 och 1922. Det var den näst största tidningen i tvillingstäderna och blev en viktig kraft i den snabbt växande urbana och industriella svenska invandringen.

Vårt Land (Jamestown, NY). Denna tidning publicerades mellan 1890 och 1920. Den representerade en viktig och tidig svensk invandring i västra New York/östra Pennsylvania med en lång svenskspråkig tidningstradition.

Arbetaren (Cadillac & Grand Rapids, MI). Utgavs mellan 1890 och 1904. Den representerade den lilla men viktiga politiskt radikala flygeln i det svenskamerikanska samhället.

Kontakt

Jonas Ahlberg
Enheten för dagstidningar
Biblioteksavdelningen
E-post: jonas.ahlberg@kb.se
Telefon: +46 10 709 35 00